

TÁRSADALMI
REFLEXIÓ
INTÉZET

A magyar filantróp kultúra társadalmi percepciója egy empirikus kutatás eredményei alapján

Budapest, 2020

Executive summary

2020 novemberében egy rövid, 5 kérdésből álló omnibusz kutatás keretében vizsgáltuk azt, hogy hogyan ítélik meg a magyarok a vagyonos magánszemélyek jótékonykodási szokásait. A kérdésekkel az volt a célunk, hogy lássuk: hogyan vélekednek a magyarok általánosságban a vagyonos magánszemélyek jótékonykodási, adományozási szokásairól, milyenek a percepcióik a kérdéssel kapcsolatban, illetve, a konkrétumok tekintetében, ha valakiről azt gondolják, rendelkezik egy bizonyos összegű megtakarítással, akkor mit gondolnak, jótékonykodás és adományozás tekintetében hogyan kell(ene) eljárnia és milyen célokra kellene adományoznia.

A kutatás eredményei egyrészt azt mutatják, hogy a megkérdezettek háromnegyede inkább nem, vagy egyáltalán nem ért egyet azzal, hogy a vagyonos magánszemélyek eleget adományoznak, viszont a megkérdezettek 35 százaléka úgy gondolja, hogy ha megtörténik, akkor az adományozás őszinte, és jó célt szolgál. A megkérdezettek szerint a legfontosabb támogatandó célok az egészségügy és szociális gondoskodás, a környezetvédelem és az állatvédelem, valamint az oktatás, nevelés és kutatás, a településfejlesztés, és a kultúra.

Másrészt pedig az is világosan kitűnik a kutatás eredményeiből, hogy a megkérdezettek által említett nevek szinte semmilyen mértékben nincsenek összhangban azzal a tényleges adományozói körrel, akik jelentősebb összegeket, illetve tárgyi adományokat ajánlanak fel jótékony célokra. A megkérdezettek döntő többsége, 83 százaléka nem tudott konkrétan névvel említeni olyan, legalább 100 millió forint pénzmegtakarítással rendelkező hazai magánszemélyt, akiről tudja, hogy adományozni, jótékonykodni szokott; akik viszont meg tudtak nevezni ilyen személyeket, azoknál a médiában publicitást kapó közszereplők vagy sztárok nevei köszöntek vissza. Ennek legfőbb oka a nyilvánosság, illetve a láthatóság hiánya: a hazai filantrópok tevékenységéről általában csak egy szűkebb vagy érdeklődőbb kör értesül, a társadalom szélesebb rétegei által információforrásként használt közösségi médiában vagy népszerű sajtóban viszont nem jelennek meg.

2020 novemberében egy rövid, 5 kérdésből álló omnibusz kutatás keretében vizsgáltuk azt, hogy hogyan ítélik meg a magyarok a vagyonos magánszemélyek jótékonykodási szokásait. A kérdésekkel az volt a célunk, hogy lássuk: hogyan vélekednek a magyarok általánosságban a vagyonos magánszemélyek jótékonykodási, adományozási szokásairól, milyenek a percepcióik a kérdéssel kapcsolatban, illetve, a konkrétumok tekintetében, ha valakiről azt gondolják, rendelkezik egy bizonyos összegű megtakarítással, akkor mit gondolnak, jótékonykodás és adományozás tekintetében hogyan kell(ene) eljárnia és milyen célokra kellene adományoznia.

Vizsgálatunk eredménye a magyarok filantrópiához köthető percepciójára vonatkozik, azonban nyilvános adatbázis vagy egyéb, módszertani szempontból hiteles vizsgálat híján sajnos csak önbevallásokra lehet alapozni azt, ha egy valós adományozói listát szeretnénk felállítani a hazai jótékonykodókról. Ahhoz, hogy kutatásunk eredményei akármilyen szempontból is összemérhetőek legyenek a valós helyzettel - azaz azzal, hogy a hazai vagyonos magánszemélyek köréből kik és milyen összegben jótékonykodtak a közelmúltban (az idei évben) -, feldolgoztuk a Forbes Magazin 2020-as, a hazai legnagyobb adományozókról készített, alapvetően önbevalláson alapuló listáját is.

Az empirikus vizsgálat módszertana

A Társadalmi Reflexió Intézet megbízásából a Forecast Marketingkutató Kft. 2020. novemberében telefonos (CATI) piackutatást végzett. Az osztott - több blokkot tartalmazó - kérdőívvel megvalósuló kutatás „omnibusz” módszerrel készült.

Az országos telefonos kutatás kutatási területe Budapest és vidék voltak, az adatfelvétel pedig standardizált módszerrel került lebonyolításra. A telefonos kutatás során vezetékes és mobil számokat egyaránt hívtak, hogy a célcsoport tagjait minél szélesebb körben elérjék és a reprezentativitást biztosítsák.

A kutatás eredményei a 18 év feletti népességre reprezentatívak, a mintába kerülő személyek összetételi aránya a legfontosabb szocio-demográfiai mutatók mentén - nemek, életkori csoportok, lakóhely (ország rész) - megfelel a teljes magyarországi 18 év feletti népesség összetételének; egyéb demográfiai szempontok szerint a minta diszproporcionálisan rétegzett. A mintanagyság 500 fős volt.

Az alábbi ábrákon leggyakrabban a megkérdezettek válaszainak megoszlása (%) látható. A táblázatok és diagramok celláinak összértéke egyes esetekben a 100%-ot $\pm 1\%$ eltéréssel adhatják ki, ami a kerekítés szabályainak természetes velejárója. Az NT/NV rövidítés jelentése: nem tudja/nem válaszolt.

A minta szocio-demográfiai összetétele (N=500 fő)

A minta összetétele			
		N (fő)	%
Nem	férfi	235	47,0
	nő	265	53,0
	NT/NV	-	-
Lakhely (ország rész)	Budapest	91	18,2
	Kelet-Mo.	197	39,4
	Nyugat-Mo.	212	42,4
	NT/NV	-	-

Településtípus	Budapest	91	18,2
	megyeszékhely, megyei jogú város	24	4,8
	egyéb város	232	46,4
	falu, község	153	30,6
	NT/NV	-	-
Korcsoport	18-39 éves	177	35,4
	40-59 éves	168	33,6
	60 vagy idősebb	155	31,0
	NT/NV	-	-
Iskolai végzettség	8 általános vagy kevesebb	49	9,8
	szakmunkásképző, szakiskola	128	25,6
	sakközépiskola/gimnáziumi érettségi	186	37,2
	főiskola/egyetem	137	27,4
	NT/NV	-	-
Foglalkozás	fizikai dolgozó	180	36,0
	beosztott szellemi	96	19,2
	vezető szellemi	33	6,6
	vállalkozó	39	7,8
	diák	-	-
	nyugdíjas, munkanélküli, gyedben, gyesen van, háztartásbeli	150	30,0
	NT/NV	2	0,4
Jövedelem*	átlag alatti	183	36,6
	átlagos	182	36,4
	átlag feletti	72	14,4
	NT/NV	63	12,6

* Az átlagbérre és medián bérre vonatkozó publikus adatok alapján havi nettó 180.000-220.000 Ft-ot tekintve átlagosnak.

A kutatás során feltett kérdések magyarázata¹

A kutatás során a kérdéseket a „a legalább 100 millió forint pénzmegtakarítással rendelkező hazai magánszemélyek” kontextusában tettük fel, mégpedig azért, mert úgy gondoltuk, ez az összeg már olyan nagyságrendet képvisel, ami akármilyen társadalmi csoportú, státuszú vagy lakóhelyű megkérdezett megítélésében már elegendő lehet arra, hogy a tulajdonosa szabadon áldozzon jótékony célokra is belőle.

Azért a „pénzmegtakarítás” és nem a „vagyon” szót használtuk a kérdések megfogalmazásánál, mert míg a 100 millió forintnyi vagyonra viszonylag „könnyen” - például egy budapesti lakás megöröklésével létrejövő ingatlanvagyonnal - szert tehet valaki, úgy a megtakarítás megléte már a vagyontól független, és egy átlagember számára is mutatja a potenciálisan akár jótékonykodásra is felhasználható összeg nagyságát.

Mindez természetesen nem jelenti azt, hogy bármilyen nyilvános adatbázis elérhető volna a magyar állampolgárok megtakarításairól és így egy pontos, statisztikai szempontból igazolható alapból indulhattunk volna ki a kutatás során - akár általánosságban, akár a megkérdezettek által név szerint felsorolt magánszemélyek esetében. A vizsgálat során a megkérdezettek percepcióira voltunk

¹ A teljes kérdőív a mellékletben található.

kíváncsiak: arra, hogy ha valakiről azt gondolják, rendelkezik ekkora megtakarítással, akkor szerintük jótékonykodás és adományozás tekintetében hogyan kell(ene) eljárnia.

Elsőként arra voltunk kíváncsiak, hogy hogyan ítélik meg a megkérdezettek a vagyonos magyarok adományozásának a mértékét. A kérdéshez - „Ön szerint a legalább 100 millió forint pénzmegtakarítással rendelkező hazai magánszemélyek a lehetőségeikhez mérten megfelelő mértékben adományoznak?” - kapcsolódóan a megkérdezetteknek egy négyfokú Likert-típusú skálán kellett véleményét nyilvánítaniuk, ahol az 1 = egyáltalán nem értek egyet, és a 4 = teljesen egyetértek.

A második kérdés - „Ön szerint miért adományoznak elsősorban, jótékonykodnak a legalább 100 millió forint pénzmegtakarítással rendelkező hazai magánszemélyek?” - esetében a megkérdezetteknek 5+1 opció közül kellett kiválasztaniuk azt az egyetlen lehetőséget, amivel a kérdés kapcsán a leginkább egyetértenek. A válaszkategóriák azokat a közkeletű nézeteket vagy éppen előítéleteket tükrözik, amelyeket az emberek motivációként a jótékonykodáshoz társítanak. Pozitív és negatív jelentéstartalmú válaszkategóriák egyaránt megjelentek.

A harmadik kérdés azt vizsgálta, hogy a megkérdezett meg tud-e nevezni olyan, legalább 100 millió forintnyi pénzmegtakarítással rendelkező magánszemélyt, akiről tudja, hogy jótékonykodni szokott. Amennyiben a válasz a „nem” volt, úgy a megkérdezettre nem vonatkozott a negyedik kérdés, amelyben a megkérdezettnek konkrétan meg is kellett neveznie azokat az ilyen státusú magánszemélyeket, akiről tudja, hogy jótékonykodni szoktak.

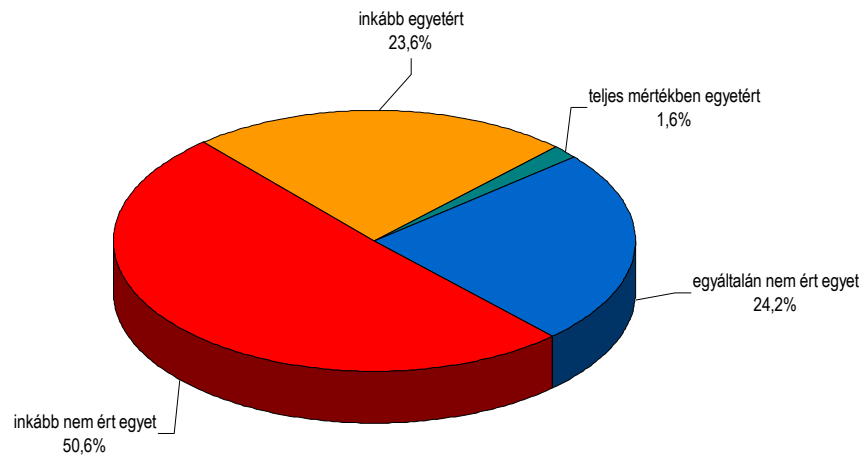
A negyedik kérdés nyílt kérdés volt, tehát semmilyen támpontot nem kaptak a megkérdezettek arra vonatkozóan, hogy kiket neveznek meg; így tehát a válaszok azt tükrözik, hogy ki az, akinek a neve azonnal „beugrik” valakinek, ha a vagyonos és ismert jótékonykodó hazai magánszemélyekre gondol.

Az utolsó, ötödik kérdésben - amely ismét minden válaszadóra vonatkozott - a megkérdezetteknek 10 lehetőségből kellett kiválasztaniuk az általuk legfontosabbnak ítélt 5-öt, hogy válaszoljanak arra kérdésre, szerintük milyen ügyeket kellene támogatnia a legalább 100 millió forint pénzmegtakarítással rendelkező hazai magánszemélynek. A felsorolt válaszkategóriák (egészségügy és szociális gondoskodás; oktatás, nevelés és kutatás; környezetvédelem és állatvédelem; településfejlesztés és regionális fejlesztés; kultúra és művészetek; állampolgári jogok védelme; határon túli magyarok támogatása; egyházi, vallási tevékenység; politikai tevékenység) lefedik a jótékonykodásra, adakozásra vagy adományozásra szánt ügyek és területek többségét és egymást teljességgel kizárónak tekinthetők; így joggal remélhetjük, hogy a kérdésre adott válaszok megoszlása jól reprezentálja a megkérdezettek ilyen jellegű preferenciáit.

Részletes eredmények

Az „Ön szerint a legalább 100 millió forint pénzmegtakarítással rendelkező hazai magánszemélyek a lehetőségeikhez mérten megfelelő mértékben adományoznak?” kérdésre adott válaszok alapján látható, hogy a megkérdezettek háromnegyede inkább nem, vagy egyáltalán nem ért egyet azzal, hogy a vagyonos magánszemélyek eleget adományoznak. Csupán a megkérdezettek 16 százaléka gondolta úgy, hogy adományozásuk mértéke - lehetőségeikhez mérten - megfelelő.

Ön szerint a legalább 100 millió forint pénzmegtakarítással rendelkező hazai magánszemélyek a lehetőségeikhez mérten megfelelő mértékben adományoznak? (%)

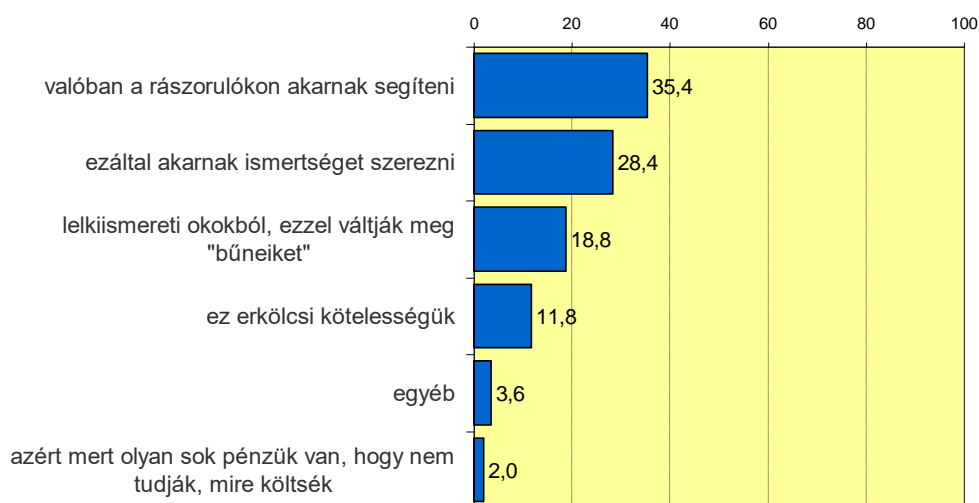
N=a teljes minta, 500 fő

A második kérdés - „Ön szerint miért adományoznak, jótékonykodnak elsősorban a legalább 100 millió forint pénzmegtakarítással rendelkező hazai magánszemélyek?” - adott válaszok viszont azt mutatják, hogy a megkérdezettek több, mint harmada (35 százaléka) úgy gondolja, hogy az adományozás őszinte és jó célt szolgál.

Sajnos árnyalja ezt a pozitív véleményt az, hogy összesítve ennél jóval nagyobb arányban mondták azt a megkérdezettek, hogy az adományozáshoz valamilyen „hátsó szándék” társul: ezáltal akarnak ismertséget szerezni maguknak (28 százalék), vagy a lelkiismeretük megnyugtatója érdekében szeretnék ezzel „megváltani vállalkozói bűneiket” (19 százalék).

A megkérdezettek 12 százaléka gondolta úgy, hogy a jótékonykodás eleve erkölcsi kötelessége annak, aki ilyen mértékű megtakarítás birtokában van; és csupán 2 százalék vélte úgy, hogy az adományozás a legalább 100 millió forintnyi pénzmegtakarítással rendelkező magánszemélyek esetében csak azért történik, mert „nem tudják, mire költsek” a pénzüket.

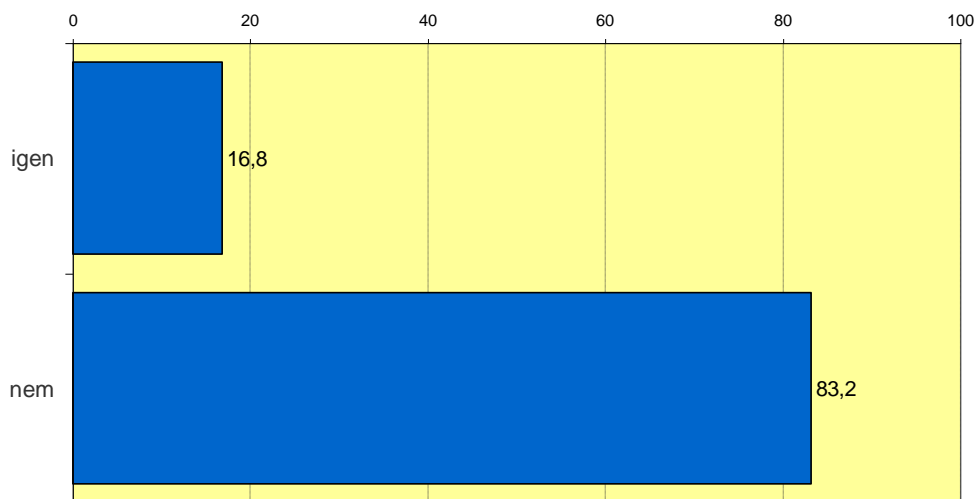
Ön szerint miért adományoznak elsősorban, jótékonykodnak a legalább 100 millió forint pénzmegtakarítással rendelkező hazai magánszemélyek? (%)

N=a teljes minta, 500 fő

A megkérdezettek döntő többsége (83 százalék) nem tudott konkrétan névvel említeni olyan, legalább 100 millió forint pénzmegtakarítással rendelkező hazai magánszemélyt, akiről tudja, hogy adományozni, jótékonykodni szokott.

Meg tud-e nevezni olyan, legalább 100 millió forint pénzmegtakarítással rendelkező hazai magánszemélyt, akiről tudja, hogy adományozni, jótékonykodni szokott? (%)

N=a teljes minta, 500 fő

Ugyanakkor azoknak a neve, akiket az előző kérdésre igennel válaszoló megkérdezettek megneveztek, igen széles skálán mozgott. Tekintve, hogy nyitott kérdésről volt szó, a megkérdezettek semmilyen támpontot nem kaptak abban, hogy milyen neveket említenek.

ADOMÁNYOZÓK	
EMLÍTÉSEK	EMLÍTÉSSZÁM (%)
Mészáros Lőrinc	52,4
Mága Zoltán	16,7
Csányi Sándor	15,5
Sebestyén Balázs	4,8
Bereczki Zoltán	2,4
Béres család	2,4
Galambos Lajos	2,4
Kóbor János	2,4
Tóth Gabi	2,4
Friderikusz Sándor	1,2
Majka	1,2
Módos Zoltán	1,2

Utoljára arra voltunk kíváncsiak, hogy a megkérdezettek szerint milyen ügyeket kellene támogatnia a legalább 100 millió forint pénzmegtakarítással rendelkező hazai magánszemélynek. A megadott 10 opcióból a megkérdezetteknek a számukra legfontosabb 5 lehetőséget kellett megadniuk, így az egyes lehetőségekhez tartozó arányok az adott válasz említettségét, népszerűségét mutatják, azaz azt, hogy a megkérdezettek milyen arányban említették az adott opciót az általuk legfontosabbnak gondolt 5 lehetőség között.

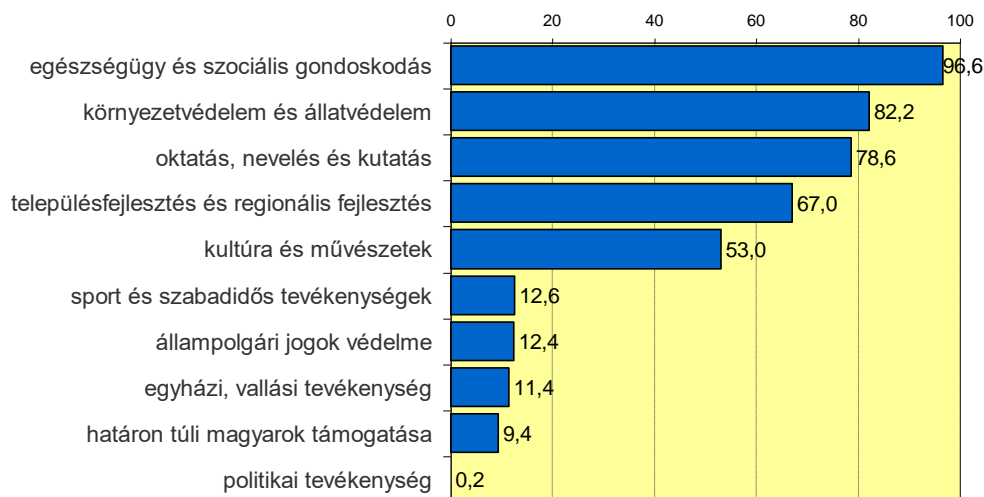
Látható, hogy az egészségügyet és szociális gondoskodást a megkérdezettek elsősorban többsége említette, mint támogatandó célt. Nem sokkal marad el e mögött a környezetvédelem és az állatvédelem, valamint az oktatás, nevelés és kutatás. A település- és regionális fejlesztést, és a kultúra és a művészetek támogatását is sokan tartották kiemelten fontos támogatandó területnek.

Ugyanakkor a sport- és szabadidős tevékenységek, valamint az állampolgári jogok védelmének támogatása csak a megkérdezettek 13, illetve 12 százalékának első ötös prioritási listájába fért bele; és

nagyjából ilyen arányok láthatóak az egyházi és vallási tevékenység, valamint a határon túli magyarok támogatásának a kérdésében.

A politikai tevékenység támogatásának szükségessége a megkérdezettek szinte mérhetetlenül alacsony, 0,2 százalékanak megítélése tekintetében volt az 5 legfontosabb támogatandó tevékenység között.

Ön szerint milyen ügyeket kellene támogatnia a legalább 100 millió forint pénzmegtakarítással rendelkező hazai magánszemélynek? (%)

N=a teljes minta, 500 fő

Mit mondanak az eredmények?

Az eredményekből elsőként az látható egyértelműen, hogy a magyarok percepciója a vagyonos magánszemélyek adakozásához, jótékonykodásához kapcsolódóan meglehetősen negatív abban a tekintetben, hogy a megkérdezettek háromnegyede szerint adakozásuk, felajánlásaik mértéke nem elegendő. Ezt mutatja az is, hogy a többség (összesen 47 százalék) a jótékonykodáshoz - legyen ez bármennyire logikátlan is - valamilyen negatív konnotációt társít (például hogy ezáltal akarnak ismertséget szerezni maguknak, vagy hogy a lelkiismeretük megnyugtatása érdekében szeretnék ezzel „megváltani vállalkozói bűneiket”); ugyanakkor nem elhanyagolható mértékben (35 százalék) jelenik meg a válaszokban az is, hogy a jótékonykodás tényleg egy önzetlen cselekedet, aminek célja egy jó ügy támogatása.

Ez utóbbi mutatja igazán a magyarok témához való ambivalens hozzáállását, amit talán így lehetne sarkosan ugyan, de röviden összefoglalni: a vagyonosok nem jótékonykodnak eleget, de azt jó cél érdekében teszik. A harmadik kérdésre adott válaszok megoszlása talán segíthet abban, hogy mi lehet ennek a furcsa hozzáállásnak az oka: ami pedig a nyilvánosság hiánya.

A válaszadók többsége nem tud megnevezni olyan, vagyonos magánszemélyt (harmadik kérdés), akiről tudja, hogy jótékonykodik; viszont akik igen, és ezt meg is tették (negyedik kérdés), azok szinte csak olyan neveket tudtak mondani - legyenek azok politikai- vagy közszereplők, művészek vagy a hazai

sztárvilág ismert celebei -, akikkel naponta találkoznak az újságok címlapjain, a sztárhírekben vagy a közösségi médiában. Azok közül a hazai vagyonos magánszemélyek vagy vállalkozók közül, akik időről időre tényleg jelentős összegeket áldoznak jótékonykodásra, egy sem jelent meg a nevek között.

Mi a valós helyzet?

A magánszemélyek jótékonykodási szokásait tekintve Magyarország kapcsán azt is fontos megemlíteni, hogy kik azok, akik rendszeresen nagyobb összegeket áldoznak valamilyen nemes cél érdekében, azaz kik azok, akiket hazai viszonylatban a szó legtágabb értelmében vett filantrópoknak hívhatunk.

Nyilvános adatbázis, illetve elérhető hiteles gyűjtés híján sajnos csak és kizárólag önbevallásokra lehet alapozni azt, ha egy ilyen adományozói listát szeretnénk felállítani. A Forbes Magazin minden évben, így 2020-ban is készített egy listát a legnagyobb hazai adományozókról². Módszertanát tekintve a vizsgálat több mint száz email kiküldésén alapult, amely során jótékonykodási szokásaikról kérdezték a magazin ilyen jellegű listáinak szereplőit, címlaposokat, valamint a leggazdagabb magyarokat és a legnagyobb cégek tulajdonosait. A megkeresések nagy részére nem érkezett válasz, a legtöbben pedig nem szerettek volna filantróp színben feltűnni. A több mint tucatnyi válaszadó azonban egy közelítő képet adhat arról, hogy milyen a filantróp kultúra helyzete Magyarországon a leggazdagabb hazai magánszemélyek, vállalkozók tükrében.

Az alábbiakban ezeket a hazai, meghatározó filantrópokat tekintjük át - a teljesség igénye nélkül, az empirikus kutatásban feltett kérdésekkel összhangban csak az eddig több mint 100 millió forint értékben jótékonykodókat kiemelve, adományozásaik tekintetében pedig csak a legfontosabb területeket említve:

- A Demján család eddig összesen 29 milliárd forint értékben adományozott (amelynek 80 százaléka a család magánvagyonából érkezett). A 2019-es évben 70 millió forint volt az adományozásuk értéke, 2020-ban pedig várhatóan 100 millió forint felett lesz ez. Ezek a felajánlások a tavalyi évben 80, az idei évben pedig 90 százalékban szintén a család magánvagyonából valók. Főleg olyan területeket támogatnak, ahol kisebb mértékű a kormányzati szerepvállalás, de nagy hangsúlyt fektetnek a tehetséggondozásra és az esélyegyenlőség elősegítésére is.
- Gattyán György az elmúlt 20 évben körülbelül 5 milliárd forint értékben adakozott, amelyből tavaly 400 millió volt, idén pedig várhatóan összesen 1 milliárd forint lesz a támogatások összértéke - fel részben magán, fel részben pedig céges vagyonból. Rendszeresen adományoz a sport, a kultúra, a tudomány és a természetvédelem területén is, az elmúlt években pedig kiemelten foglalkozott a hátrányos helyzetű, nehéz körülmények között élő gyermekekkel. Emellett cége, a Docler Holding munkatársai tíz éve állandó mecénásai és társalapítói a Prima Primissima alapítványnak, a Junior Prima díj Népművészet és Közművelődés kategóriáját gondozzák.
- Wáberer György eddigi adományai körülbelül 3 milliárd forintot tesznek ki, amelyből a tavalyi érték 250 millió, az idei pedig előreláthatólag összesen körülbelül 300 millió forint lesz. Több mint húsz éve adakozik, kiemelt területnek tekinti a hátrányos helyzetűek társadalmi

² G. Tóth Ilda (2020): Magyar filantrópok 2020. In: Forbes Magazin <https://magazin.forbes.hu/2020-november/magyar-filantropok-2020#> (Letöltés ideje: 2020. 11. 23.)

esélyegyenlőségét, segíti az alacsony jövedelmű családok életfeltételeinek javítását szülőhelyén, Borsodban. Tanulmányi ösztöndíjat ad, illetve támogatja a közép- és felsőfokú logisztikai képzést, tornacsarnokot építtetett Sárospatakon, egészségügyi szűrőprogramokat finanszíroz, és beszállt a füzéri vár rekonstrukciójába. Támogatta az Ökumenikus Szeretetszolgálat épületeinek felújítását, és a gyermekmentő szolgálatoknak is juttatott vagyonából.

- Csányi Sándor eddigi adományai szintén körülbelül 3 milliárd forintot tesznek ki, arról nincs információ, hogy ez a tavalyi vagy idei évben pontosan mekkora összeget tett ki. A Csányi Alapítvány tehetséges, de hátrányos helyzetű gyerekek támogatását tűzte ki célul. Jelenleg 480 támogatott részese az alapítvány Életút Programjának, amely tízéves koruktól az első diplomáig kíséri el a diákokat.
- Polgár András magánvagyonából eddig 1,5 milliárd forintnyi összegben jótékonykodott, a tavalyi évben 100 millió, az ideiben pedig várhatóan 150 millió forint értékben. Több mint egy évtizede támogatja a romák esélyhez jutását, illetve a független színházakat.
- Balogh Ákos Libri-alapító eddig csaknem 500 millió forint értékben adományozott (30 százalékban magán-, 70 százalékban céges vagyonból). A tavalyi évben általa felajánlott összeg 50 millió forint volt céges vagyonból, 5 millió forint pedig magánvagyonából. A 2020-as évben általa felajánlott összeg nagyságrendileg 75 millió forintot tesz majd ki. Elsősorban beteg vagy hátrányos helyzetű gyerekek ügyeit karolta fel. 2017-ig közvetlenül ezen a téren tevékenykedő civil szervezeteket támogatott, azóta egy egyedülálló modell, az Appy finanszírozásán keresztül támogatja a beteg és hátrányos helyzetű gyerekek ügyét: a Nyugati téri Appy irodában ezeken a területeken dolgozó szervezetek kapnak infrastrukturális segítséget és professzionális szakmai támogatást, emellett folyamatosan együttműködésre és tudásmegosztásra inspirálják őket.
- A Béres család eddigi adománya mintegy 345 millió forint anyagi támogatás és 2,9 milliárd forint értékű termék volt. A tavalyi évben 10 millió forintot, plusz 186 millió forint értékű terméket ajánlottak fel, az idei évben pedig 6,2 millió forintot és 260 millió forint értékű terméket. Jótékonyági munkájukban kiemelkedő szerepet kap a Béres a daganatos betegekért program, de emellett évente jelentős segítséget nyújtanak a kulturális élet minden területén fiatal, tehetséges művészeknek, valamint hozzájárulnak számos könyv, folyóirat megjelenéséhez is. Továbbá ösztöndíjakkal segítik a tehetségeket, támogatják az oktatást, a tudományos munkát. Fontosnak tartják a határainkon túl élő magyarság támogatását is.
- Felcsuti Péter eddig magánvagyonából 300 millió forintot ajánlott fel jótékony célokra, a tavalyi évben 20, az idei évben 25 millió forintot. Egyik alapítója a Kiút Közhasznú Zrt.-nek. A programban résztvevő északkelet-magyarországi roma családok a saját hasznukra végzett munka közben tanulják meg a növénytermesztés alapjait. Idén kisebb összegekkel támogatott más civileket – például a TASZ-t –, és független internetes portálokat is.
- Karagich István és Vigh Mónika, a Blochamps Capital alapítói magánvagyonukból 2001 óta 200-300 millió forintot költöttek jótékonyosságra; a tavalyi évben 10, az ideiben 5 millió forintot. Korábban alkalmi adományokkal segítették a rászorulókat, 2008-ban pedig létrehozták a Messzehangzó Tehetségek Alapítványt, azzal a céllal, hogy szociokulturálisan hátrányos helyzetű, felső tagozatos és középiskolás gyermekeket iskolán kívüli tehetséggondozó programokban részesítsenek. A támogatóiknak garantálják, hogy a befizetéseiket

maradéktalanul az alapítvány programjaira használják fel, mivel minden operatív költséget, a bérektől az irodabérleten át a telekommunikációs költségekig a család vállal az alapítás óta.

- Oszkó Péter eddig összesen 300 millió forint értékben jótékonykodott, a 2019-es évben az adománya összege 30 millió forint volt, az idei évben pedig várhatóan 90 millió forint. Alapvetően a hátrányos helyzetűek felzárkóztatására, a mélyszegénység kezelésére áldoz összegeket, az idei évben pedig a koronavírus által érintett szektorokat is nagy mértékben támogatta.
- Holló Gábor Hírkereső-tulajdonos eddig kb. 200 millió forint értékben jótékonykodott (60 százalék céges, 40 százalék magánvagyonból), tavaly 17 millió forintot költött adakozásra (9 millió magánvagyonból, 8 millió cégesből), az idei évben pedig kb. 30 millió forintot (7 millió magánvagyonból, 23 millió cégesből). Az utóbbi két évtizedben főként a hajléktalanellátást, a gyermekegészségügyet és a mentőszolgálatot támogatta. Kizárólag alapítványokat és közintézményeket, egyesületeket támogat, a helyi szervezeteket maga választja ki, az országosokat szakértő segítségével.

Konklúzió

A rendelkezésre álló - önbevalláson alapuló - adatok, és az általunk lefolytatott empirikus adatfelvétel eredményei azt mutatják, hogy a hazai filantrópok adományozási tevékenységének valós trendjei és mindezek társadalmi percepciója nincs összhangban egymással.

A hazai vagyonos magánszemélyek, vállalkozók társadalmi felelősségvállalása, jótékonyági tevékenységük példaként szolgálhat a társadalom egésze számára; és nemcsak bizonyos területeken hozhat látható eredményt, de akár az állampolgárokat is rábírhatja arra, hogy - lehetőségeikhez mérten - szánjanak egy bizonyos összeget jótékony célokra. Ahhoz viszont, hogy ez az üzenet eljusson a megfelelő helyre és elérje a megfelelő célt, az egyik legfontosabb tényező: a láthatóság. A jótékonyág, az adományozás önmagában természetesen nemes dolog, viszont ahhoz, hogy például a társadalom percepcióit változtassuk meg bizonyos kérdésekben, lényeges, hogy ez a tevékenység megfelelően kommunikálva legyen és ne csak egy szűk kör, hanem széles rétegek tudjanak róla, hiszen csak így tud egy ilyen tett hullámokat kelteni az állóvízben.

A nyilvánosság hiányát, ezeknek a hazai üzleti-gazdasági szereplők jótékonykodási szokásainak radar alatt maradását még jobban hangsúlyozza az általunk lefolytatott kutatás utolsó kérdésére adott válaszok megoszlása, ugyanis a megkérdezettek által preferált területek pontosan azok, amelyekre ezek a hazai filantrópok áldoznak. A jótékonykodó tevékenységük tehát gyakorlatilag egybeesik a magyar társadalom által „elvárt” területekkel; viszont mivel ezen tevékenységeikről nem, vagy kevésbé számolnak be a közösségi médiában vagy a népszerű print és online sajtóban, ezért mindez nem jut el a társadalom szélesebb rétegeihez.

Melléklet

1. **Ön szerint a legalább 100 millió forint pénzmegtakarítással rendelkező hazai magánszemélyek a lehetőségeikhez mérten megfelelő mértékben adományoznak?**
 - 1) egyáltalán nem ért egyet
 - 2) inkább nem ért egyet
 - 3) inkább egyetért
 - 4) teljes mértékben egyetért

2. **Ön szerint miért adományoznak elsősorban, jótékonykodnak a legalább 100 millió forint pénzmegtakarítással rendelkező hazai magánszemélyek? EGY VÁLASZ ADHATÓ!**
 - 1) ezáltal akarnak ismertséget szerezni
 - 2) valóban a rászorulókon akarnak segíteni
 - 3) ez erkölcsi kötelességük
 - 4) lelkiismereti okokból, ezzel váltják meg " bűneiket"
 - 5) azért mert olyan sok pénzüik van, hogy nem tudják, mire költsek
 - 6) egyéb

3. **Meg tud-e nevezni olyan, legalább 100 millió forint pénzmegtakarítással rendelkező hazai magánszemélyt, akiről tudja, hogy adományozni, jótékonykodni szokott?**
 - 1) igen
 - 2) nem

FOLYTASSA AZ 5-ÖS KÉRDÉSSSEL!

4. **Kiket tud megnevezni a legalább 100 millió forint pénzmegtakarítással rendelkező hazai magánszemélyek közül, akiről tudja, hogy adományozni, jótékonykodni szoktak? TÖBB VÁLASZ IS ADHATÓ!.....**

5. **Ön szerint milyen ügyeket kellene támogatnia a legalább 100 millió forint pénzmegtakarítással rendelkező hazai magánszemélynek? Kérem, az alábbi lehetőségek közül válassza ki az Ön számára 5 legfontosabbat! ROTÁLÁS! 5 VÁLASZ ADHATÓ!**
 - 1) egészségügy és szociális gondoskodás
 - 2) oktatás, nevelés és kutatás
 - 3) környezetvédelem és állatvédelem
 - 4) településfejlesztés és regionális fejlesztés
 - 5) kultúra és művészetek
 - 6) sport és szabadidős tevékenységek
 - 7) állampolgári jogok védelme
 - 8) határon túli magyarok támogatása
 - 9) egyházi, vallási tevékenység
 - 10) politikai tevékenység

DEMOGRÁFIA, SZEMÉLYES ADATOK

D1. A megkérdezett lakhelye:.....

JELÖLJE!	Budapest	1
	Kelet-Mo.	2
	Nyugat-Mo	3

Budapest	1
Megyeszékhely	2
Város	3
Falu	4

D2. A megkérdezett neme:

férfi	1
nő	2

D3. Megkérem, hogy mondja el, Ön hány éves (betöltött évei száma számít)?

ÍRJA BE:.....

JELÖLJE AZ ÉLETKORI SÁVOKAT!

18-39 éves	1
40-59 éves	2
60 év felett	3
NT/NV	0

D4. Mi az Ön legmagasabb iskolai végzettsége?

8 általános vagy kevesebb	1
Szaktanácsképző, szakiskola	2
Szakközépiskola/gimnáziumi érettségi	3
Főiskola/egyetem	4
NT/NV	0

D5. Mi az Ön foglalkozása?

fizikai dolgozó	1
beosztott szellemi	2
vezető szellemi	3
vállalkozó	4
diák	5
nyugdíjas, munkanélküli, gyeden, gyesen van, háztartásbeli	6
NT/NV	0

D6. Havi nettó 180.000 – 220.000Ft-ot tekintve átlagosnak, az Ön jövedelme:

átlag alatti	1
átlagos	2
átlag feletti	3
NT/NV	0

KÖSZÖNJÜK A VÁLASZADÁST!